

MAGYAR KÜRIR.

Nr. 51.

Indúlt Bétsből, Kedden, December' 25-dikán, 1828.

B é t s.

Hogy ne buzogna ditső Nyelvéért a' Magyar? ímé
Egy Fejedelmi Személy mennyire vitte ügyét!

Jelentettük több ízben, hogy a' Magyar Nyelvet már Külföldön is kezdik itt ott tanulgatni, és esmerni. Tapsoló örömmel hallotta Nemzetünk, hogy Rómában többen, 's nevezetesen a' Luccai Uralkodó Bourbon Károly Lajos, Spanyol Országi Infant Ő Királyi Hertzegsége, a' Magyar Nyelvet megszeretvén, azt meg is tanulta. Hogy pedig ezen megkedvelt, szépnek és könnyűnek talált Nyelvnek tanulását minden Olaszok előtt könnyebbítse Ő Királyi Hertzegsége, azon Magyar Grammatikát, melly szerént Maga Nagy Tiszt. Deáki Sigmond Tudós Hazánkfijától (ki akkor Nagy Mélt. Gróf Eszterházy Miklós Ő Excja fíjainak Rómában volt Nevelőjök) tanult, kinyomtattatta, ezen tzím alatt: GRAMMATICA UNGARESE. Ad uso deg l' Italiani, Roma, 1827. — Az Uralkodó Kir. Hertzeg ezen esztendő nagyobb részét Külső Országi utazásokra fordítván, December hónap kezdetétől fogva Bétsben múlat, 's így érkezének ide Rómából ezen Magyar Grammatikának számos Nyomtatványi, mellyek rövid nap a' Hazai Könyvárosokhoz széllyel küldetnek, 's az abból bejövő pénz egy jótévő Intézetnek fog ajándékoztatni. Eről, valamint a' megnevezett Grammati-

káról is közelebb bővebben szóllunk. — Ő Kir. Hertzegségének egy 6 esztendő Printz Fija most hasonlóképpen Bétsben vagyon, kinek szájából a' Magyar Nyelvet ékesen hangzani szerentséje volt az ezeket jelentőnek. Nevelője a' kis Hertzegnek ugyantsak Tiszt. Tudós. Deáki 'Sigmond Ur. — Így derül a' Magyar Haza ege lassan lassan. Ez előtt tsak harmintz esztendővel is többnyire Külső Országiak vitték a' Nagyobb Házaknál a' Nevelési foglalatosságot: most nem Magyar nagy Familiáknál is több helyen bízzák a' Nevelést Magyar Hazánkfijaira. Melly felséges példát ada erre, 25 esztendővel ez előtt, Maga a' Tsász. Kir. legkegyelmesebb Felség! — Ez Nemzetünknek szint úgy öröme válik, mint ditsőségére. — Mennyivel boldogabb jövendőket reménylhetünk; ha Nagyjaink bölts gondoskodása után a' Nevelőket formáló Intézet is felállhat!

Az Olasz Nyelven irt Magyar Grammatikát, melly a' mellette lévő számos Magyar és Olasz gyakorlásokkal együtt 16 árkus, a' M. Kürir kiadójánál lehet találni: az ára egy forint ezüstben.

O r o s z O r s z á g.

Sz. Pétervára. Dec. 2-ika, mint Ő Felsége Pawlewits Miklós Tsászarrá lételének napja, a' Fő Város minden templomaiban meginnepeltetett. — Gróf Paskewits a' Kaukazusi Hadi-

sereg vezére, és Gróf Diebits, a' Sz. András Rendjének keresztjével megtiszteltettek. — Vice-Cancellarius Gróf Nesselrode, visszaérkezése óta (t. i. a' táborból) ismét viszi a' Külső Miniszterséget. — Státus Tanácsos Schlözer Urat, a' Moskau-i Universitas hajdani Professorát (de a' ki ez előtt 2 esztendővel az Orosz Tsászári Szolgálatból elbocsátott), a' Tsászár régi érdemeiért a' Sz. Anna Rendjének gyémánt tzimjével ajándékozta meg. Tiflisben Nov. 1 napján a' Grusiai Granatéros Regiment díszesen meginneplette a' mostani Tulajdonosának, az ifjú Constantin Nagy Hertzegnek, ez előtt esztendővel lett ki neveztetését (a' Regiment Birtoikosává). A' regiment hadirendben kiállott jókor reggel az Eriván nevű piatzra; és Gróf Paskevits a' Fő vezér egy beszédet tartott a' Vitéz Gránatérosokhoz, mellyben megköszönte nékik azon szolgálatokat, mellyeket az ő Vezérlése alatt most közelébb a' Törökök ellen tettek. A' Regiment mostani Oberstere Gróf Simonits, a' ki Elisabeth polnál keményen megsebesítvén mankón támaszkodva vezérli most is katonáit az ellenség ellen. Estve bál volt, mellyen a' város előkelő lakosain kívül, a' főbb Török foglyok is: a' Bajasidi és Karsi Basák, sok Persák az újonnan foglalt tartományokból, és más külföldiek Frantziák, Anglusok's a' t. jelen voltak.

Stavropol (a' Kaukzus mellett) Nov. 11-kén. „Darab idő óta sokat szenvedtek a' mi határink a' Kaukzusi Hegyi Nemzetségektől, kik magokat egybe adván — különösen a' mostani Török háború kezdete óta, — határinkra gyakorta béütöttek. Ezen Hegyi nemzetségek között legkártékonyabbak valának a' Karatsaiak, kik az Elburz hegye körül hozzá férhetetlen rej-

tekekben lakoznak, és gyakori prédálásaikkal az Orosz határszéleket szüntelen háborgatják. Melly ragadozó Nemzetségnek megzabolázására Generális Emanuel a' Kaukzusi Gyalog seregekkel kiindulván, Nov. 1 napján a' Karatsajewi bértzeken vélek megütközött, és reggeli 7 órától esvéli 7 óráig tartott kegyetlen harczban őket megverte és semmivé tette. Másnap Kart-Jurtát a' Karatsaiak fő tanyáját elfoglalta, és Nov. 3-kán a' Fejedelmet (Váli-Isslam-Keim-Sakalov nevűt) a' Nép Véneit és az egész népet az Orosz Tsászár hűségére feleskette. A' dolognak ilyen szerentsés elvégezése után, a' Generális vissza indult és tegnap (Nov. 10-kén) a' városba megérkezett, hozván magával sok Karatsaiakat, kik — az esküdt Hűség zálogául — a' Fejedelmi és más három nevezetes Familiákból kezesek gyanánt adattak. Ezen hódoltatás az egész Kaukzusi Vidék bátorságára nézve igen fontos.“

Az Orosz Udvar a' mult Esztendőben kiküldött egy Hajót, Kapitány Lütke alatt, Fedezése kétéltére, olly meghagyással, hogy a' nevezett Kapitány a' Péter-Páli Rikötöböl (Kamtsatkában) kiindulván — Téli fél-esztendőben a' Károlina szigeteit, Nyári félesztendőben pedig a' Behring-szorossát (melly Ásiát Amérikától elválasztja) és annak Vidékeit látogatná, és vizsgálná meg. Az elsőbb útát a' Hajó már megtette, és — a' küldött Tudósításokból ítélve — sokat lehet a' Kapitány Lütke utazásától tudományos tekintetben várni. — Dr Mertens (egy, a' Hajón lévő Tudósok között) az említett Utról ezt írja: „A' Fedező-Hajó Oct. 19-kén 1827 a' Péter-Páli Rikötöböl elvezvén, Nov. 22-kén újra fel találta

Ualan Szigetét *) , a' hol az a' szeren-
tsége és gyönyörűsége volt az Utazó tár-
saságnak , hogy egy egészen esmeretlen,
senkiről magán kívül semmit nem tudó
népet a' legtisztább természeti állapot-
ban látott élni. A' lakosok hallatlan Pát-
riárkai egyességben és nyugalomban
éltek , — úgy hogy fegyver , vagy a' mi
csak hasonlított volna is a' fegyverhez ,
az egész szigeten nem találtatott. A' mi
előttünk annyival megfoghatatlanabb volt,
mert a' sziget Aristokrátai igazgatás alatt
állott , és egynehány Hatalmasok úgy
nézték magokat , mint a' Szigetnek Urait ;
a' kiknek tehát örökös békességben kel-
lett egymással élni. A' lakosok semmiben
sem hasonlítottak a' többi Carolinai
szigetek lakosaihoz ; a' nyelvek is egé-
szen különböző volt ; és minden oda mu-
tatott , hogy ezek , semmi idegen népet,
még a' közel fekvő Szigetből sem láttak.
A' hajóról a' Természet vizsgálók kiszáll-
ván , füveket és bogarakat szedtek a' Szi-
geten , a' lakosok kísérték őket és ha
mit reájok bíztak , azt híven és gondo-
san megőrizték. Az is megjegyzésre méltó
rólok , hogy ámbár ők sokat láttak ná-
lunk Európaiaknál olyan dolgokat , mel-
lyek bennük bámulást gerjesztettek : a'
vételre és lopásra való kívánság bennük
nem gerjedt fel. Hajokat be fonva és vi-
rágokkal felékesítve viselik ; feleségeik-
kel igen szépen bánnak , és azokkal örö-
mest tréfálnak. Vallások , úgy látszott ,
nem volt ; leg alább semmit se lehetett
belőlök a' félet ki venni. Az egész Sziget-
ben , mintegy 40 Fejedelem volt , kik
közzül egynek különös nagy tiszteletet

*) Ualan szigete , mellyet már 1824-
ben Kapitány Duperrey felfedezett ,
fekszik az Ész. Szél. 5° 21' és a' Kei.
Hossz. 165° alatt. Lásd a' Krusen-
stern legújabb Munkáihoz tartozó
Atlást.

adtak ; ezt úgy lehetett bizonyos tekin-
tetben nézni , mint a' szigetnek Királyát.
De azt semmiképpen ki nem tudtuk ta-
nulni , mi adja ezt a' méltóságot ; a' ha-
talom és gazdagság nem adta , mert a'
Királynak csak két faluja volt , holott a'
többinék némelyiknek nyoltz is volt. Há-
rom hétig múltunk ennél az ártatlan
szeretetreméltó népnél , — 's Dec. 20-
kán tovább mentünk. Jan. 2-kán akad-
tunk rá a' legnagyobb Szigetekre (t. i. a'
Carolina Szigetei közzül) de itt ki nem
szállottunk , mivel a' lakosok — egészen
ellenkező módon mint az Ualaniai ,
— ellenséges indulatot mutattak , és az
emberszerető Kapitány Lütke Ur vért
nem akart ontani. Febr. 8-kán az Union
szigeténél voltunk , Martius 30-kán Uro-
piknál és April. 18-kán fedeztük fel
a' Rosario sziklás szigetét , 's másnap
April. 19-kén a' gyönyörű Bonin nevű
szigeteket (mellyek már egyszer felfedez-
tettek ; de Krusenstern , a' ki reá-
joknem akadt , léteket tagadta). Itt egyéb-
aránt egy Anglus hajó bennünket meg-
előzött , és elebbjárom a' szigetet az An-
glus Király nevében — a' mint egy hát-
ra hagyott tábla mutatta — elfoglalta.
Ezen szigetnek lakosai nintsenek ; de mi
találtunk itt két Európai embert Wet-
trin Károlyt a' ki Königsbergből va-
ló Burkus Országból és Petersen Já-
nost a' ki Norvegiai fi. Ezek hajdan
egy Anglus hajón szolgáltak , de 1826-
ban Hajótörést szenvedtek , és azóta kí-
nos szükségben itt éldegéltek. Ezeket az
árvákat a' hajóra felvettük. Ezen szige-
tek egyébaránt igen termékenyek , jóle-
vegőjűek , és Kamtsatkára nézve fe-
lette hasznosok és fontosok lehetnek. A'
tekenős békák itt annyira elszaporodtak ,
hogy — a' mint sűrűn egymás mellett
hevertek , a' part homokos szélei úgy lát-
szottak , mintha békatekenővel volnának
ki rakva. A' Természet Vizsgálóknak it-

ten nagy örömök volt, mert sok új fűveket, halakat és más állatokat találtak — 's a' t. — "A' hajó Május 28-kán (1828) a' Péter Páli Kikötőbe szerentsésen vissza érkezett. Az utazás alatt, hét hónap alatt, egyetlenegy beteg sem volta' Hajón. — Júniusban ismét kivezett a' Hajó a' Behring szorossa felé.

P o r t u g a l l i a.

Lisbona, Nov. 25-kén. D. Miguel gyógyuló félben van. A' tegnapi Udvari Ujságban e' volt: „Az Ő Felsége eltörtt lábának Chirurgiai gyógyítása olyan szerentsésen mégyen, hogy a' Felséges beteg alig érzi azt az alkalmatlanságot, mellyet a' Chirurgusi véle bánás okoz; mellynél fogva ezután napjában csak egy Bulletin fog ki adattatni.“ — A' mái Bulletin, melly délelőtti 10 órakor adattatott ki, igen rövid; csak ennyi: „Ő Felsége folyvást olyan jól van, „a' mint lehet; a' Kir. Hertzeg Aszszonyok hasonlóképpen.“ —

A' Justitz-Minister, Furtado Ur, a' következő Kerülő-parantsolatott bostátotta szélyel az Országba, a' Tisztviselőkhöz: „A' Király a' mi Urunk újában azt parantsolja, hogy a' Nagy Britanniai Jobbágyoknak Privilegiumait — a' Tractatusoknak értelme szerént — szoros betsületben kell tartani, és azon Criminalis pereket, mellyekben azok keveredve volnának, a' lehetségig siettetni kell (megtartván azomban a' törvénykezés szokott módját); melly siettetést mind az ő személyek tekintete, a' mennyiben ők vádoltatottak és barátaink, mind azon szoros barátság, melly Anglia és Portugallia között a' legrégebb időktől fogva fenn áll, megkíván és parantsol. Isten tartsa meg az Urakat, 's a' t.“ —

Ezen parantsolatra hihetően a' St. Uhesi történet adott alkalmatosságot, a'

hol az úgy nevezett Royalisták, Barbosa Urat, a' Hanseai Városok Vice-Consulját (a' ki egyszzrsmind az Anglus Vice-Consulnál mint Altiszt, hivatalban van) meg fogták, egy nap egy éjjel magoknál tartották és akkor rettenetes Vivát kiabálások közben a' közönséges fogházba vitték. Ennek következésében a' Svétziai, Frantzia, Orosz, Éjszak-Amériikai, Burkus Országi, Dániai és Anglus Vice-Consulok (Herlitz, O' Neill, Rerens, Rego 's a' t. Urak) egy Protestatiót adtak bé a' Hadi-Kormányozóhoz és a' Corregidorhoz (Polgári Fő Tiszthez a' Megyében), oltaimat kívánván személyeknek és hivataljoknak. — Azt mondják, hogy Villareáiban hasonlóan járt az Anglus Vice-Consul, a' kit az önként vállalkozott Royalisták hasonlóképpen megfogtak és kötözve küldöttek a' többi rabokkal Lisbonába.

G ö r ö g O r s z á g.

Aegina, Nov. 8-kán. Gróf Capodistrias az Elölülő Póroszban van. Gerasimus az Aeginai Érsek, Daniel a' Tripolizzai Érsek, Neophytus a' Talandai, Joseph az Andrussai, és János a' Damalai Püspökök az Egyházi Tanáts-szék tagjaivá nevezettek. — Generalis Colokotroni, és Botzari's Photomara Kapitányok a' Hadi Tanátsban ülnek. — Generális Ipsilanti Demeter Nov. 5-kén az alatta álló seregekkel Salona ellen megindult.

A' Móreai várakat a' Törökök — a' mint tudva van — minden ellentállás nélkül által engedték a' Frantziáknak. Egyedül a' Patras mellett fekvő, 's Moreai Kastély nevet viselő kis Erőség volt az, melly darab ideig, (Oct. 20—30-ig) magát szép szerént feladni

tellyességgel nem akarta; úgy hogy Oct. 30-kán a' Kastélyt formaszereént bombar-dírozni kellett. A' tüzelés reggeli 6 óra-kor kezdődött el; már 9 órakor két helyen nyílás volt a' köfalon törve. Az os-tromlóknak nem kis segítségére volt az A e t n a nevű Anglus Bomba-hajó, melly 100 Bombánál többet bé lövén a' várba, azt felgyújtotta. A' Kastély ekkor kéntelen lett magát feladni, és már délben Anglus és Frantzia zászlók lobogtak a' vár tornyain. Oroszok az egész történet alatt nem voltak jelen.

Az elfoglaltt várakat a' Frantziák megigazgatták, és rajtok sok javítást tet-tek. Koron várát a' Görög katonáknak által adták.

Frantzia Ország.

A' Finantz-Minister egy Rendelést akar kiadni, melly szerént a' Lottéria 40 Megyékben eltöröltetik, de a' hol megmarad is, szorosabb határok közzé vétetik; nevezetesen a' Húzások száma kevesebb lesz, és a' Lottériára való tétel Minimuma — melly most 6 Sous — 2 Frankra emeltetik. — A' Kereske-dési Minister a' Párisi Kereskedőkhöz a' következő levelet írta: „Páris Dec. 9-„kén 1828. Uraim! Az Országlószék egy „Nov. 24-kén költ Nyilatkoztatást vett a' „Nagy Britanniai Követtől, mellyben a' „Gibráltári Kormányozó kihirdettet-„te, hogy a' Tangeri Kikötöt, a' Ho-„pe Dávid Ur parantsolatja alatt álló „Anglus hajók zárva tartják (blokiroz-„zák). Ezen zárva-tartást annak okáért „a' legszorosabb tiszteletben kell tar-„tani.“

A' Beranger Ur perében (a' Chan-sons in edites nevű Munkájáért) Dec. 10-kén hozott ítéletet a' Fenyítő Poli-tziai-Szék, ekképpen: „Minthogy a' Véd-angyal (l'ange gardien) tzmű

dall 8-ik verse, egyik Sakramentomot, és az által magát a' vallást nevetségre teszi ki; — a' 9 ik vers pedig a' jövő életbeli megjutalmaztatást vagy büntet-tetést kétségbe hozván, a' vallásos Morált tsufolja ki; — minthogy a' V é n e k U-ralkodása (la Gerontocratie) nevű Dall Frantzia Országot úgy festi le, mint a' melly a' mostani Országlás alatt rövid idő mulva végképpen meg-romlik, és az által a' Királyi Országló-széket gyűlöletessé igyekezik tenni; — minthogy Kár o l y n a k a z e g y ü g y ű-„n e k felkenettetéséről (Sacre de Charles le simple) írott Dall éppen nem két értelmű, hanem egyene-sen a' Király személyét sérti meg; — 's minthogy Beranger maga megvallja, hogy a' nevezett Dallokat ő írta, B a-„d o u i n Könyváros pedig tőle megvette: — ennél fogva a' Törvényszék, B e r a-„g e r t 9 Hónapi fogságra, és 10,000 Frank bírságra — B a d o u i n t 6 Honapi fog-ságra és 500 Frank bírságra ítéli — a' Könyvnyomtatókat és árosokat, a' kikről nem bizonyittatik bé, hogy tudták vol-na mi féle gyalázatos könyvet nyomtat-nak és árúlnak, minden büntetés alól felmenti, — Az elvétetett Nyomtatvá-nyokat tüzre ítéli — és a' per költségeit Berangerre és B a d o u i n r a veti.“

A' Journal de Debats Dec. 13-„káról, egy levelet közöl, mellyet úgy ad ki mint B é t s b ö l Dec. 2-ikáról vett Tudósítást, — tele a' leg hazugabb hí-rekkel p. o. „hogy Silistriánál a' re-tirálás alkalmatosságával 12,000 Oroszok a' fegyvert elhajították és magokat fog-lyúl megadták, 's a' t. „Némelly Külföldi Újságírók igen gyalázatosan játszanak az Európai Közönséggel, mikor B é t s b ö l vagy az Austriai Birodalom más városából vett privat-tu-dósítás tzmje alatt minden féle híreket és mendemondákat reája küld-„

nek. — A' mi különösen a' szó alatt lévő tikkelyt illeti; az Austriai Beobachter nem hiszi, hogy a' Frantzia Ujságlevél azt valósággal Bétsből vette volna, és egyenesen azt állítja, hogy azt Bétsből nem is írhatták.

Török Ország.

Canea (Candia szigetén) Oct. 17-kén. „A' háború, melly itt a' Törökök és Görögök között foly, felette nagy károkoz az egész szigetnek. A' faolaj-szüret, melly gazdagon mutatja magát, felprédáltatik. Most ugyan ebben a' pillanatásban, tsata és ütközet nints; a' két ellenséges Fél egymást szemmel tartja; de mindenik helyébe marad. Gandiában és Rettimóban a' Basák bé vannak a' várba szorítatva, katonáik nintsenek, annál fogva kiütni nem mernek. Canea körül tiszta és szabad a' föld, mivel Mustafa Basa a' Görögöket illendő távolyságban tartja. — A' fellázzadt Görögöket Báró Reineck vezérli, a' ki nem régiben Mustafa Basának azt írta, hogy ha tsendesen marad, ő a' maga részéről semmi ellenségeskedést el nem követ; majd nagyobb emberek fognak jöni nem sokára, kik a' két ellenséges Fél meg fogják egymással békéltetni. (Talán a' három Hatalmasságok Követeit érti). — Fornetti Ur a' Frantzia Consul (de a' ki mióta a' Szigeten a' háború kiütött, zászlóját házáról levétette, és tsak mint magános személy tartózkodott itt) készül innen el menni.

Pápa Birtoka.

Róma, Ilona Orosz Nagy Hertzeg Aszszony, (Mihály Nagy Hertzeg Felesége) Nov. 26-kán megtisztelte jelenlétével azon fényes estvéli mulatságot, mellyet Hertzeg Gagarin, Orosz Tsászári Követ a' Sz. Széknél, a' Navona nevű Palotában adott. — Pál Würtem-

bergi Kir. Hertzeg, a' Nagy Hertzeg Aszszony Atyja Dec. 5-kán Romába érkezett.

Cardinalis Guidobono Cavalchini Ő Eminentziája hosszas betegeskedése után Dec. 6-kán meghalt.

Magyar és Erdély Ország.

Sopronból, Dec. 18 dikán. Erdemesnek tartjuk minden igaz Hazafit, különösen pedig Nemzeti nyelvünk kegyes és buzgó pártfogóit figyelmetessé tenni olly nagylelkűségek' példájira, mellyek mind azoknak, kiket jóltévő tárgyaik közvetlenül érdekelnek Nemzeti tzelra törekedő pályájokon fáradhatatlan rúgói eszközül szolgálnak; mind olyanokat, a' kik nemzeti nyelvek eránt napról-napra elevenebben gerjedő szerelemmel égnek, hasonló nemes tettekre buzdítanak. — E' féle jeles példa Tek. Békes Vármegyében boldogult Nemes és Nemzetes Bodroghy (Papp) János Úr, Mező-Berény helységének hajdani Jegyzője, ki meghalván a' Sopronyi Tanuló Magyar Társaságnak testamentomában 100 forintokat hagyott V. Cz. azon feltétellel, hogy az töke-pénzzé tétetvén esztendőnként folyó intereséből a' Társaság, mellynek magának van könyvtára, könyvei számát szaporítgassa. — Hálaáldozatok 's felejthetetlen tisztelet az illy követésre méltó Hazafiak' nyugvó porának!

Ótsáról, Nov. 27-dikén. — Néhai Nagy Tiszteletű Ns. Szánthó István Úr, a' Bugyi Reformáta Eklésia 46 esztendeig volt hűséges Lelki Pásztor, a' Pesti Nagy Tiszteletű Egyházi Megye' 20 esztendeig volt Esperestje, igen rövid betegsége után Nov. 22 dik napján hasznos életének 86-dik esztendejében ki mult e' világból: és ugyan azon hónap 24-dik napján számos külömbkülömb Val-

lású, 's rangú személyektől késértelven, igen tisztességesen eltemetett, szerelmes gyermekeinek, — kik 6-an vagynak, — nagy keserűséget hagyván. Nem különben a' fent nevezett Sz. Eklésia minden rendű Tagjainak nagy szomorúságot okozott: kik könyhullatások között késérték szeretett Prédikátorokat a' temetőbe.

N. Szebenből, Dec. 6-dikán. — Hogy a' két szomszéd Vajdaságban, Moldovában és Oláhországban uralkodó pestisnek tovább terjedése sikeresen meggátoltassék a' N. M. Fő Kormányzéseknek Nov. 24-dikén költ Végzésénél fogva a' contumácia ideje a' határszéleken 20 napra határoztatott; — a' legrövidebb úton való ítélet hozás az egészséget tárgyaló rendelkezések' általhágói ellen a' f. e. Dec. 10-dikétől fogva minden ide való Törvényszékeknek megengedett; — a' Brassói, és Fogarasi Kerületeknek, továbbá Háromszéknek, és Felső Fejér Vármegyének minden helységeiben megtiltatott a' vásár-tartás.

Brassó, Nov. 30-dikán. — Ma az egész Város, egészséget tárgyazó gondoskodásból, bészárattatott. A' kereskedés, és az azzal egybekötött elevenség oda van. Azon szorosan bészárt két házban, hol az emberek ragadós forró hideglelésbe, és petétsbe estek, 37 lélek lakott; ezek közül 14 meghalt, 8 a' kórházban fekszik betegen, és 15 mint gyanús, elválasztatott a' többtől. Több házakban még semmi pestises nyavalya nem mutatta magát, és a' Tisztviselők minden erőlködéseiket arra fordítják, hogy ezen nyavalyának terjedését meggátolják.

Maros-Vásárhelyről, Nov. 24-dikén írják, hogy ott is pestis-forma mutogatja magát, 's azt Bukurestből vitte valami Geréb András nevű Kerék-

gyártó; ez Brassóban maradt feleségét meglátogatta, azzal együtt, és mostoha fiával M. Vásárhely felé indult; az úton felesége meghalt, kit Brassóba visszavivén, ott eltemettette, 's mostoha fiát betegen ott hagyván M. Vásárhelyre ment Oct. 30-dikán. A' Brassói Magistratus Nov. 7 dikén sebes lovag által küldé oda a' Székhez a' tiszti jelentést az eránt, hogy noha Geréb András a' 10 napi veszteglő időt Oláh Országból kijöttekor kitöltötte, mégis Bolonya külső Városban, (hol a' kórház van, 's a' pestis kiütött) a' sírásónak három gyermeke hirtelen meghalt, 's maga is a' sírásó beteg; a' Tiztség ezen embert keresse fel, tegye őrizet alá, 's a' t. Erre Nov. 9-dikén megtalálván az embert, őrizet alá teszik, tudósítják felőle a' N. M. Kormányzéknek, a' honnan Mélt. Túry Ferentz Ur Orvosokkal lemenvén, a' nyomozást megteszi; minden portékáit, a' drága sálókat, 's a' t. megégetik; a' Kerék János házat, hol előbb Geréb szállva volt, körül töviselik. Nov. 21-dikén hirtelen meghal Kerék Jánosné; 22-ikén az Ország' fő Orvosa is oda érkezett; egy Seborvos a' holt testet megvizsgálta, semmi kelevényt rajta nem talált, csak fekete foltok voltak rajta; az aszszonyt eltemették, meszet tévén a' sírba; a' Város megrémült; a' Ref. Kollegiumot 22-dikén széllyel botsátották; a' Seminarium 28-dikig nem megyen iskolába; a' Méltóságos Kir Tábla is sürgeti elbotsátatását, minekelőtte a' pestis kiütne, mert azután késő. Így terjedt el azon hír, hogy ott pestis volna, holott még addig mind a' bérekesztettek, mind a' szabadon lévők egészségesek voltak. Maga Geréb nem hal meg pestisben, mert a' lábán folyó seb van.

Kolosvárt, Dec. 14-kén. Praeses Úr, Báró Jósika János Ő Excellenciája ma ment el azon gyanús helységeknél meglátátára, mellyek elzárva tar-

latnak. Minthogy a' sok mende monda az egész Országot rémülésbe hozta. Az erős vigyázó rendelkezésknél fogva megszűnt minden barátságos társalkodás, kiki fél egymástól. — Nyáron a' jég járása megrémítette a' népet, később a' sáska sokasága, utóbb a' pestis híre, és félelme minden embert meg] borzasztott. De hálá a' Mindenható Úr Istennek az utolsóból semmi sint. Már most felszabadúlnak, vagyon reménység, a' bezárt helységek is; mivel a' Praeses Ö Excelentziája maga személyesen megyen oda, látni akarván ha igaz e', a' mit annyin beszéltek, 's elterjesztettek. Már szinte Magyar Országtól is elzárattattunk volna a' tsupa híreknél fogva. — Ma Nagy Tanács volt, minek előtte el ment volna a' Praeses Úr Ö Exclja. Nem hiszi, a' ki ilyen környűl állásban soha sem volt, hogy mennyire megrettent a' nép, tsak tsupa hírére is a' Pesticnek. —

Egy Túdós Férjfiát, hasznos jó Tanítót, és példás feddhetetlen életű embert vesztett el ezen Város 's közelebb-ről a' Reformátum Collégium a' Nagy Érdemű idős Szilágyi Ferentz Professor Úrban, ki, Dec. 4-dikén világi pályáját elvégezvén, azt boldogabb étellel váltotta fel. Áldás békesség hamvaira!

Máros Vásárhelyről Dec. 11-dikén költ levél szerént ott a' Pestistől való félelem egészen elenyészett, minthogy egy halálos eseten kívül több nem történt. Ennél fogva minden az elébbeni tsendesség állapotjára tér vissza.

Minthogy a' Karátsonyi Innep napok Tsötörtökre és Péntekre esnek, azon napokra Ujságot nyomtattatni nem lehet. Erre nézve az 52 számú Magyar Kurir, Dec. 30-dikán fog, mint utolsó ezen folyó esztendőben kiadatni.

Tudományos Dolgok.

Tekintetes Róthkrepf János Úr, az ifjú Gróf Szechenyi Karoly Nevelője, kinek a' régibb és újabb Muzsika Történetéről írt igen jeles Értekezése a' Tudományos Gyűjtemény Darabjaiból, valamint Pannónia név alatt kiadott Fortepianóra készített Szép Magyar Nótái is a' Hazafiak előtt eléggé esmeretesek; újra válogatott Magyar Nóták Gyűjteményével gazdagította a' Nemzeti Nóták Tárát, ezen nevezet alatt: **H u n n i a** (Pannonia Folytatása) vagy: **Válogatott Magyar Nóták Gyűjteménye** két kézzel játszandó Fortepianóra. 1-ső Füzet: Bétsben, Mechetti Péternél, Nro 1153. A' Füzetben előforduló **Csermák**tól, **Polturás Jantsi**től, **Botsári Svas**titstól 's magától a' **Kiadó Urtól** készített szép tántz Nóták olly igazi Magyar érzéssel vagynak feltéve, a' mint azt az Azsiából hozott eredeti, de már az Európai pallérozással nemesített gög és felemelkedett érzés kívánja. — Új példája, hogy az itt lakó Hazafiak igyekeznek, 's tudják is fenn tartani az igaz hazafiúi Magyar érzést.

A' pénz folyamat December 22-dikén;
közép ár:

A' Státus' 5p. Centes Obligátzióji	95 9/16
Az 1820-béli sorsosok,	157 1/4
Az 1821-béli hasonlók,	124 1/2
Bétsvárosa 2 1/2 p. Centes Bankó Obligátzióji,	50 5/8 for. keltek, mind Conv.
A' Bank-Aktziák keltek	1095 forinton Conv. Pénzben.

Szerkeztető és Kiadó **M á r t o n J ó ' s e f**, Professor. (Untere Bäcker-Strasse Nro 742.)

Nyomtató Haykul Antal. (Obere Bäcker-Strasse Nro. 752.)